

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU

K AUTORSKÉMU OSVĚDČENÍ

240 950

(11)

(B1)

(61)

(23) Výstavní priorita
(22) Přihlášeno 08 10 84
(21) PV 7584-84

(51) Int. Cl.
C 14 B 1/56

(40) Zveřejněno 16 07 85
(45) Vydáno 01 10 87

(75)
Autor vynálezu

SKOCH JAN, OTROKOVICE

(54)

Způsob dekorace lícové strany pergamenu

Řešení se týká zdobení lícové strany pergamenů, určených pro umělecké knižní vazby. Účelem řešení je vytvoření dekoračních vzorů na lícové straně pergamenů; vzor je po uschnutí stálý proti oděru, světlu a vlhkosti a je ho možno ve zvolené podobě zhotovit již při samotné výrobě pergamenu. Uvedeného účelu se dosahuje tím, že se holina pergamenu po naplnění odvarem lněného semene uvede do napnutého stavu a potom se na ni ve zvolených místech působí lokálně vymezeným klouzavým tlakem, například posouváním dřevěné špachtličky po lícovém povrchu holiny v závislosti na zvoleném dekoračním vzoru, načež se holina vysuší.

Vynález se vztahuje ke způsobu dekorace lícové strany pergamentu na holině po námoku, loužení, strojním opracování, odvápnění a moření, po nichž se do holiny zavalčuje plnicí odvar lněného semene, obsahující dále esterifikovaný kafilerní tuk, glycerin, denaturovaný líh a vodu.

Pergamen je speciálním způsobem upravená zvířecí kůže, nejvíce z teletin, kozin a jehnětin. Odedávna býval používán jako podložka k psaní a pro technické účely, zejména pak pro vazby knih. Tento, tak zvaný vazební pergamen, býval až dosud dekorován a upravován uměleckou barevnou úpravou až na knižní vazbě; úprava zůstávala uchycena hlavně na povrchu líce a, vlivem opakovaného odírání a působení světla a vlhkosti, poměrně brzy ztrácela svůj původní vzhled.

Popsaný nedostatek odstraňuje způsob dekorace lícové strany pergamentu na holině po námoku, loužení, strojním opracování, odvápnění a moření, po nichž se do holiny zavalčuje plnicí odvar lněného semene, obsahující dále esterifikovaný kafilerní tuk, glycerin, denaturovaný líh a vodu, jehož podstata podle vynálezu spočívá v tom, že se holina po naplnění odvarem uvede do napnutého stavu a potom se na ni ve zvolených místech působí lokálně vymezeným klouzavým tlakem, například posouváním dřevěné špachtličky po lícovém povrchu holiny v závislosti na zvoleném dekoracním vzoru, načež se holina vysuší.

Technický účinek způsobu podle vynálezu vyplývá ze skutečnosti, že se podle něho připravuje pergamen obzvláště vhodný pro uměleckou knižní vazbu, který až dosud nebyl vyráběn, takže je obohacením palety vazebních pergamenů. Dekorační vzor, který je po uschnutí stálý proti oděru, světlu a vodě, je možno ve zvolené podobě vyhotovit již během výroby pergamenu a potom pokračovat v koželužském dohotovení již ozdobeného pergamenu.

V podstatě se způsob podle vynálezu provádí převážně na teletinách, které se po námoku, loužení, strojním opracování, odvápnění a moření zavalchují v koželužském sudě s plnicím odvarem, který obsahuje odvar lněného semene, esterifikovaný kafilerní tuk, glycerin, denaturovaný líh a vodu. Po napnutí pergamenu na dřevěné rámy, se dřevěnou špachtličkou vytlačí barevný kožní pigment na požadovaný dekorační vzor. Po uschnutí je tato lícová úprava stálá proti oděru, světlu a vodě, protože barevný pigment je vytlačen z pod líce. Vhodná je kafilerní surovina do hmotnosti 4 kg, s hnědou nebo černou srstí.

Bližší osvětlení poskytuje následující příklad provedení.

Příklad

20 kusů teletin se rozmočí a vymízdří, načež se odchlupí, vylouží ve vápenném roztoku a znovu omízdří. Zvážená holina, takto připravená, má hmotnost 60 kg. V dalším průběhu se holina odvápňuje a moří v roztoku pankreatického enzymu na hodnotu pH 8. Následuje vložení holiny do koželužského sudu, v němž se nachází voda s přídavkem 420 g formaldehydu. V tomto sudu se holina točí po dobu 2 a půl hodiny, v průběhu kteréžto doby vyjme z lázně veškerý formaldehyd.

Po začínění se holina vyhodí ze sudu na kozu, nechá 16 hodin odležet, načež se vypere, vyždímá a plní bělicí směsí, která obsahuje denaturovaný líh, plavenou křidu, glycerin, esterifikovaný kafilerní tuk a vodu, dále pak roztok rozvařeného lněného semene. Celkové množství bělicí směsi činí 26,5 hmotnostního procenta, vztaženo na vyždímanou hmotnost začíněné suroviny. Plnění se provádí v koželužském sudu po dobu 1 hodiny.

Potom se naplněný pergamen napíná na dřevěné rámy, dřevěnou špachtličkou se vytlačí barevný kožní pigment na dekorační vzor.

Na rámech se ozdobený pergamen ponechá až do vysušení. Po vysušení se jednotlivé kusy pergamenu ořežou, vybrousí od rubní strany na koželužské brusce, okartáčují a vyžehlí za teploty 50°C při tlaku 20 kPa.

PŘEDMĚT VYNÁLEZU

Způsob dekorace lícové strany pergamenu na holině po námo-
ku, loužení, strojním opracování, odvápnění a moření, po nichž
se do holiny zavalčuje plnicí odvar lněného semene, obsahující
dále esterifikovaný kafilerní tuk, glycerin, denaturovaný líh a
vodu, vyznačující se tím, že se holina po naplnění odvarem uve-
de do napnutého stavu a potom se na ni ve zvolených místech pů-
sobí lokálně vymezeným klouzavým tlakem, například posouváním
dřevěné špachtličky po lícovém povrchu holiny v závislosti na
zvoleném dekoračním vzoru, načež se holina vysuší.